

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní Mgr. Helenou Konečnou ve věci

žalobce: M. J.
proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 12. 2024, č. j. RN-xx,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Ve shora označené věci podal žalobce žalobu proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Napadeným rozhodnutím žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila prvoinstanční rozhodnutí ze dne 3. 10. 2024, č. j. R-3.10.2024-422/xx, kterým byla žalobci zamítnuta žádost o invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb., zákona o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“). Podle posudku Institutu posuzování zdravotního stavu (dále jen „Institut“ nebo také „IPZS“) ze dne 25. 9. 2024 totiž žalobce nebyl invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho pracovní schopnost pouze o 10 %.

2. Podle posudku pro námitkové řízení ze dne 10. 12. 2024 poklesla pracovní schopnost žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 15 %. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu bylo označeno zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII. (postižení svalové a kosterní soustavy), oddíle E (dorzopatie a spondylopatie), položce 1b (s lehkým funkčním postižením, postižení zpravidla více úseků páteře, polytopní blokády s omezením pohyblivosti, svalové dysbalance, porucha statiky a dynamiky páteře s občasnými projevy kořenového dráždění, s recidivujícím lehkým neurologickým nálezem, bez známek poškození nervu, některé denní aktivity vykonávány s obtížemi) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb.

II. Obsah žaloby a vyjádření žalované

3. Žalobce v žalobě označil rozhodnutí žalované za nesprávné, neboť má zato, že v rámci správního řízení nebyla správně zhodnocena míra poklesu jeho pracovní schopnosti.
4. Uvedl, že jeho zdravotní stav mu neumožňuje provádět běžnou pracovní činnost – má problém ujít 200 m bez opory berlí, nesmí zvedat těžší břemena než 5 kg, není mu doporučeno dlouhodobé stání a sezení, trpí bolestmi a výraznou únavou a musí si 2x denně píchat inzulin. Má problémy se spánkem, trpí těžkou depresí, trpí chronickou obstrukční plicní nemocí s odhadem věku plic 60 let (pozn. soudu: žalobci je v době řízení 38 let). Žalobce uvedl, že není schopen pracovat na plný úvazek – šance, že si najde práci v dělnické profesi je takřka nulová, a s ohledem na vzdělání není schopen vykonávat kvalifikovanější práce. Dle žalobce tak nebyla správně zhodnocena míra poklesu jeho pracovní schopnosti, ta by měla být navýšena též z důvodu dalších zdravotních postižení.
5. V rámci písemné omluvy z jednání žalobce dne 15. 9. 2025 doplnil, že si nemůže najít práci na plný úvazek, protože neprošel přes vstupní lékařskou prohlídku. Plicní vyšetření, které na vstupní prohlídce absolvoval, ukázalo špatné hodnoty. Zopakoval, že jeho obvodní lékař v lékařských zprávách uvádí, že nemůže ujít 200 m bez opory berlí, nedoporučuje se mu zvedat těžké věci a dlouhodobě stát či sedět. Konstatoval, že jeho zdravotní stav odpovídá minimálně I. stupni invalidity. Podle jeho neurologa se u něho projevuje počínající artróza facelitových kloubů L4 až S1, do budoucna lze očekávat další progresi obtíží. Žalobce proto žádal soud o přiznání invalidního důchodu.
6. Žalovaná ve svém vyjádření ze dne 24. 4. 2024 uvedla, že objektivizovaný funkční deficit u žalobce nedosahoval úrovně invalidity a navrhla žalobu zamítnout. Zdůraznila, že posudky ve správním řízení vycházejí ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření, klíčové jsou vždy zdokumentované poruchy, nikoliv pouhá prohlášení žalobce.

III. Jednání soudu

7. Jednání soudu se dne 18. 9. 2025 účastnila pověřená pracovnice žalované. Žalobce se z jednání omluvil.
8. V průběhu jednání krajský soud provedl důkaz posudkem posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Hradci Králové (dále jen „PK“ nebo „PK MPSV“) ze dne 11. 7. 2025. PK uvedla, že za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce považuje vleklý bolestivý syndrom bederní páteře při degenerativních změnách bez komprese nervových struktur, procentní míru poklesu jeho pracovní schopnosti stanovila podle kapitoly XIII., odd. E, položky 1a přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro

které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti 5 %. Vzhledem k doprovázejícím onemocněním ji navýšila podle § 3 odst. 1 citované vyhlášky o dalších 5 %, tedy na celkových 10 %.

9. Posudek vydaný v námitkovém řízení zhodnotila PK jako nadhodnocený, když v doložených neurologických nálezech není uvedeno těžké postižení hybnosti dolních končetin a v žádném nálezu není doložena porucha chůze ve smyslu paréz.

IV. Posouzení krajským soudem

10. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v řízení podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního s. ř. s. v mezích žalobních bodů. Vycházel přitom ze zjištěného skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), přičemž žalobu důvodnou neshledal.
11. V ustanovení § 39 ZDP je v odst. 1 uvedeno, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.
12. V odst. 2 téhož ustanovení se uvádí, že jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, - nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, - nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
13. V odst. 3 stejného ustanovení je uvedeno, že pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
14. Odst. 4 tohoto ustanovení upravuje určování poklesu pracovní schopnosti, při němž se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, - zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, - zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, - schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, - schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %, - v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti jen za zcela mimořádných podmínek.
15. Další odstavce tohoto ustanovení pak upravují to, že za zdravotní postižení se pro účely posouzení poklesu pracovní schopnosti považuje soubor všech funkčních poruch, které s ním souvisejí, za stabilizovaný zdravotní stav se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení. Pojištěnec je pak adaptován na své zdravotní postižení, jestliže nabyl, popřípadě znovu nabyl schopnosti a dovednosti, které mu spolu se zachovanými tělesnými, smyslovými a duševními schopnostmi umožňují vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu

vlivem takové činnosti. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti se určuje v celých číslech.

16. Krajský soud dále k věci obecně uvádí, že správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Podle platné a účinné právní úpravy platí, že zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění a pro účely odvolacího řízení správního (tzn. námitkového řízení) posuzuje Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále také jen „MPSV“), pokud napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě posudku Institutu posuzování zdravotního stavu. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna (k tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, čj. 6 Ads 11/2013-20, přístupný na www.nssoud.cz). Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Jelikož žalovaná rozhoduje o nároku na invalidní důchod, příp. o změně tohoto nároku či jeho odnětí ve dvouinstančním řízení, jsou zejména na její rozhodnutí v námitkovém řízení kladeny nároky na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2011, čj. 6 Ads 99/2011-43).
17. Náležitosti posudku jsou upraveny v § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitosti posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti. Jde-li přitom alespoň o invaliditu I. či II. stupně (tedy pokles pracovní schopnosti v rozmezí nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 69 %), musí posudek obsahovat rovněž tzv. pracovní rekomandaci, tedy doporučení stran vhodného druhu práce, kterou je pojištěnec schopen při svém zdravotním postižení vykonávat (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, čj. 4 Ads 19/2012-18).
18. Krajský soud dodává, že posouzení míry poklesu pracovní schopnosti představuje odbornou medicínskou otázku, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství a jejíž posouzení je zákonem svěřeno posudkovým orgánům (srov. § 4 odst. 2, § 8 a § 16 zákona č. č. 582/1991 Sb., o organizaci

a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů). Odborné posudkové závěry ovšem nepodléhají hodnocení soudu z hlediska jejich správnosti, neboť k tomu soudci nemají odborné lékařské znalosti. V posudku musí být uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, a pokud ano, které zdravotní postižení je považováno za jeho rozhodující příčinu. Za rozhodující příčinu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce (§ 2 odst. 3 vyhlášky č. 359/2009 Sb.). Procentní míry poklesu pracovní schopnosti podle druhů zdravotního postižení jsou uvedeny v příloze k vyhlášce o posuzování invalidity. Posudková komise je povinna odůvodnit zařazení zdravotního postižení pod konkrétní položku uvedené přílohy i určení míry poklesu pracovní schopnosti v rámci rozpětí stanoveného v jednotlivých položkách, včetně případného navýšení podle § 3 citované vyhlášky. Je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení, hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nescítají; v tomto případě se určí, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.

19. V nyní posuzované věci krajský soud vyžádal ve věci posouzení zdravotního stavu žalobce věcně a místně příslušnou Posudkovou komisi MPSV Hradci Králové tak, jak mu ukládá § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Ten byl vypracován dne 11. 7. 2025.
20. Krajský soud vyhodnotil uvedený posudek PK MPSV jako posudek splňující všechny formální náležitosti ve smyslu § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Posudek byl vypracován posudkovou komisí zasedající v řádném složení, tj. kromě posudkového lékaře a tajemnice byl přítomen i odborný lékař oboru ortopedie, žalobce jednání přítomen nebyl. Zdravotní stav žalobce byl zhodnocen komplexně, z posudku je patrné, že PK hodnotila jednotlivé odborné nálezy založené ve zdravotní dokumentaci žalobce, též se vyjádřila i k žalobcem tvrzeným subjektivním obtížím.
21. Krajský soud při hodnocení posudku PK MPSV dospěl k závěru, že je úplný a dostatečně odůvodněný ve vazbě na zjištění z jednotlivých lékařských nálezů, vypořádává se se všemi rozhodujícími skutečnostmi, včetně skutečností namítaných žalobcem a přezkoumatelným způsobem také odůvodňuje závěr, že onemocnění s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je výše popsáný stav – zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII., oddíl E, pol. 1a vyhlášky č. 359/2009 Sb. Vysvětlila, proč nebylo možné zdravotní stav žalobce posoudit podle položek 1b nebo 1c citovaného oddílu, zhodnotila i další obtíže žalobce s tím, že je nelze zhodnotit ani jako postižení podle dalších (v posudku citovaných) položek vyhlášky č. 359/2009 Sb.
22. Posudková komise při zhodnocení lékařských nálezů vyhodnotila klinický nález žalobce ve vztahu k tíži funkčního postižení při základní diagnóze, když přistoupila v procentuálnímu ohodnocení na horní hranici rozmezí, přičemž příloha vyhlášky č. 359/2009 Sb. stanovuje pro předmětnou položku 5 %. Vzhledem k dalším zdravotním postižením žalobce pak provedla i navýšení procentního hodnocení rozhodujícího onemocnění žalobce o 5 % dle § 3 odst. 1 cit. vyhlášky. K tomu krajský soud připomíná a opakuje hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nescítají, ale určí se, které zdravotní postižení je rozhodující příčinou

dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení. Ačkoliv se závěry posudku provedeného PK MPSV v soudním řízení se liší od závěrů posudku vypracovaného pro námitkové řízení, posudek MPSV potvrdil závěr o tom, že žalobce není invalidní.

23. K žalobcově poukazu na vyjádření jeho ošetřujících lékařů soud dodává, že posouzení invalidity představuje odbornou medicínskou otázku, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství a jejíž posouzení je zákonem svěřeno posudkovým orgánům [srov. § 4 odst. 2, § 8 a § 16 zákona č. 582/1991 Sb. o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPSZ“)]. Odborné zprávy ošetřujících lékařů-specialistů tak nemohou představovat přímý podklad rozhodnutí o dávce a mohou sloužit jen jako podklad pro posouzení poklesu pracovní schopnosti, tj. podklad pro posudkové orgány (např. § 8 odst. 8 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění, rozsudek NSS ze dne 8. 3. 2017, čj. 6 Ads 285/2016-38, bod 18). Jinými slovy, odborní ošetřující lékaři stanovují diagnózy a lékaři posudkových orgánů na jejich základě vyhodnocují zdravotní stav a z něj vyplývající procentní míru poklesu pracovní schopnosti posuzované osoby (pojištěnce). Posouzení invalidity ze strany ošetřujících lékařů, kteří nemají znalosti z oboru posudkového lékařství, je tak bezpředmětné.
24. Dle PK MPSV tedy činil pokles pracovní schopnosti žalobce 10 %, tj. žalobce nebyl k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované invalidní. Správní orgány proto nepochybily v tom, že žádost žalobce zamítly.
25. Krajský soud nijak nezpochybňuje zdravotní postižení žalobce a chápe jeho situaci a z toho plynoucí potíže na pracovním trhu, avšak tyto skutečnosti samy o sobě nemohou vést k jinému posouzení. Jak plyne ze shora uvedeného, jeho zdravotní stav byl přezkoumán řádně a objektivně, přičemž bylo prokázáno, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí nesplňoval podmínky přiznání pro invalidity jakéhokoli stupně. Ani to, že žalobce subjektivně vnímá své zdravotní postižení jako těžší, než jak je vyhodnotili posudkoví lékaři, nelze při hodnocení jeho zdravotního stavu pro účely přiznání invalidního důchodu brát v úvahu.
26. Pro úplnost lze ještě dodat, že ani případné zhoršení zdravotního stavu po vydání napadeného rozhodnutí žalované nemůže být hodnoceno v rámci nynějšího soudního přezkumu. V tomto směru lze odkázat např. na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 5. 2007, č. j. 4 Ads 125/2006-39, podle něhož rozhoduje-li „Česká správa sociálního zabezpečení o nároku na dávku, jejíž přiznání je podmíněno zdravotním stavem ... vychází z odborného lékařského posouzení o zdravotním stavu, který je zjišťován k datu rozhodnutí správního orgánu. Zhoršení zdravotního stavu po tomto datu může být předmětem posouzení teprve na základě nové žádosti.“

V. Závěr a náklady řízení

27. S ohledem na shora uvedené krajský soud neshledal žalobní námitky důvodnými, a proto žalobu musel zamítnout v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s. (výrok I.).
28. Výrok II. o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť úspěšná žalovaná náhradu nákladů řízení nežádala a žalobce nebyl v řízení úspěšný, pročez nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Jestliže kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost. (§ 12 odst. 1, § 102, § 104a odst. 1, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 18. září 2025

Mgr. Helena Konečná v. r.
samosoudkyně